

Handläggare
Daniel Edenborgh
Telefon: 08-50842252

Till
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2024-04-18

Remiss av förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2025-2030

Svar på remiss från avfallsnämnden, dnr 24NM4

Förvaltningens förslag till beslut

1. Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Stockholm vatten och avfall AB som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Avfallsnämnden har utarbetat ett förslag till ny avfallsplan för Stockholm. Planen är i stort en revidering av nuvarande plan.

Planen har fyra huvudmål som bryts ned till mer detaljerade delmål och varje delmål har ett antal åtgärder som stadens förvaltningar och bolag ansvarar för att utföra för att uppnå målen. Norra innerstadens stadsdelsnämnd har huvudansvar för genomförandet av en åtgärd och bidragande aktör för elva åtgärder. Förvaltningen bedömer att dessa åtgärder är genomförbara och flera åtgärder arbetar förvaltningen redan med.

Förvaltningen är positiv till förslaget och anser att det är en bra och framåtsträvande avfallsplan med skärpta krav på till exempel cirkulär ekonomi, matsvinn och minskad resursanvändning.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har av Stockholm Vatten och Avfall AB den 12 mars 2024 fått en remiss för yttrande senast den 19 april 2024.

Ärendet

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar allt avfall i kommunen, både det som kommunen har ansvar för och övrigt avfall. Planen ska redovisa vilka mål och åtgärder som kommunen långsiktigt planerar för och innehålla uppgifter om allt avfall som uppkommer inom kommunen.

Syftet med avfallsplanen är att ha en strategi för Stockholms stads och andra aktörers arbete inom avfallsområdet – vid planering av nya områden, vid prövning av bygglov, i tillsyn över miljöfarlig verksamhet samt för hur invånarna och verksamheterna i staden ska förebygga avfall och hantera det avfall som uppstår.

Avfallsnämnden ansvarar för framtagandet av avfallsplanen. Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål. Under varje mål ges en vision för år 2040. Visionerna syftar till att nå stadens långsiktiga mål i Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm, om en hållbar, växande och dynamisk stad.

Huvudmålen bryts ned till mer detaljerade delmål och varje delmål har ett antal åtgärder som stadens förvaltningar och bolag ansvarar för att utföra för att uppnå målen.

Samtliga av avfallsplanens delmål och åtgärder riktar sig internt inom staden där nämnder och bolagsstyrelser har givits ansvar för genomförande. De åtgärder som förvaltningar och bolag har rådighet över är viktiga att de arbetas in i respektive verksamhetsplan och följs upp i verksamhetsberättelserna.

Mål 1. Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt

Stockholms stad strävar efter att förebygga avfall genom att köpa rätt produkter i rätt mängder. Produkter återanvänds och repareras när så är möjligt. Staden strävar efter att flytta avfallet uppåt i enlighet med EU:s avfallshierarki, eller i dagligt tal avfallstrappan, och gå från linjär konsumtion till mer cirkulära flöden.

Delmål för planperioden:

- 1.1 Den totala mängden avfall ska minska.
- 1.2 En större andel av avfallet ska återanvändas samt materialåtervinnas.
- 1.3 Mängden miljöfarligt avfall inklusive elavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
- 1.4 Matsvinnet ska minska och det livsmedelsavfall som ändå uppkommer ska nyttiggöras genom biologisk behandling.
- 1.5 Mängden anläggnings-, bygg- och rivningsavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
- 1.6 Mängden textilavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
- 1.7 Mängden plastavfall ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.
- 1.8 Mer av fosfor i avloppsslam ska tas till vara och återföras som växtnäring till åkermark.

Åtgärder inom målområde 1 som berör stadsdelsnämnden:

Åtgärd	Huvudansvarig/ bidragande aktör
Kommunikativa insatser för källsortering på populära platser (källsorterade skräpkorgar)	Bidragande aktör
Genomföra åtgärder för att minska matsvinnet samt följa upp med årlig mätning. Respektive verksamhet redovisar vidtagna åtgärder samt utvärderar effekter av dessa. Åtgärden återfinns även i stadens klimathandlingsplan 2024-2030 och miljöprogram 2024-2030.	Huvudansvarig aktör
Etablera systematiskt arbete för att minska användning av förbrukningsartiklar i plast och öka utsortering av verksamhetsavfall (inklusive plastförpackningar) i stadens verksamheter. Åtgärden återfinns även i stadens klimathandlingsplan 2024-2030.	Bidragande aktör
Samverka med civilsamhälle, invånare och näringsliv för minskad användning av plast samt ökad återanvändning och materialåtervinning av plast. Åtgärden återfinns även i stadens klimathandlingsplan 2024-2030.	Bidragande aktör

Mål 2. Nedskräpningen i staden ska minska.

En växande stad innebär att allt fler ska samsas om samma begränsade yta, vilket ställer höga krav på en utvecklad och väl underhållen infrastruktur med låg nivå av driftstörningar, samtidigt som utsläppen ska minska och den biologiska mångfalden ska öka. Det uppnås genom att planera, bygga och underhålla offentliga rum för vistelse och rörelse, samt ett hållbart, tillgängligt och säkert transportsystem.

Nedskräpade platser kan skapa en känsla av otrygghet, utöver att det ser trist ut. Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete med att minska nedskräpningen på gator och torg, samt i parker och grönområden. Åtgärderna består i att öka städningen och att med kampanjer och kommunikation förändra medborgarnas attityd och beteende beträffande nedskräpning. Nya insamlingssystem provas och städning sker när människor ser. Nedskräpning bedöms vara en av de största källorna till mikroplast i miljön. Det är också det område där de mest kostnadseffektiva åtgärderna bedöms möjliga att genomföra.

Delmål för planperioden:

2.1 Nedskräpningen i stadsmiljön ska minska.

2.2 Nedskräpning i stadens vattenområden ska minska.

Åtgärder inom målområde 2 som berör stadsdelsnämnden:

Åtgärd	Huvudansvarig/ bidragande aktör
---------------	--

Uppställning av högkapacitetslösningar vid välbesökta platser under sommaren.	Bidragande aktör
Verka för platssamverkan med berörda aktörer såsom näringsidkare, bostadsbolag och centrumägare i syfte att minska nedskräpningen.	Bidragande aktör
Införa nationella symboler på skräpkorgar.	Bidragande aktör
Arbeta systematiskt med kommunikation, "nudging" och andra insatser för att påverka och förbättra beteenden kopplat till nedskräpning.	Bidragande aktör
Välja skräpkorgar som är tätslutande i sjönära lägen.	Bidragande aktör

Mål 3. Avfallshanteringen ska anpassas till människan.

Avfallet ska sorteras i fler fraktioner och tar allt större plats i fastigheter, samtidigt som många tjänster för återbruk och avfallshantering endast erbjuds utanför fastigheterna där avfallet ska lämnas på olika platser. Avfallshanteringssystemen ska fungera bra för alla som bor och verkar i Stockholm. Hela hanteringskedjan ska präglas av en god arbetsmiljö, hänsyn till den omgivande miljön och till avfallslämnarna; från det att avfallet uppkommer, att man vet hur det ska sorteras eller hanteras, via insamlingen till att det slutligen omhändertas och behandlas.

Alla som bor och verkar i staden har ett ansvar för att avfallshanteringen fungerar i det led där man själv deltar. Stockholm Vatten och Avfall har ansvar för att systemen är begripliga och fungerar på en övergripande nivå. Kommunala verksamheter har ansvar för att hantera sitt verksamhetsavfall korrekt. För vissa avfallsslag har producenterna ansvar för insamlingssystemen. Inom fastigheten har fastighetsägaren ansvar för att det finns en välfungerande och lättillgänglig avfallshantering.

Delmål för planperioden:

- 3.1 Systemen för avfallshantering ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda.
- 3.2 Systemen för avfallshantering ska erbjuda en god arbetsmiljö.
- 3.3 Systemen för avfallshantering tar hänsyn till omgivande miljö.
- 3.4 Systemen för avfallshanteringen medför en effektiv och fossilfri logistik.

Åtgärder inom målområde 3 som berör stadsdelsnämnden:

Åtgärd	Huvudansvarig/ bidragande aktör
Etablera källsortering på populära platser (skräpkorgar).	Bidragande aktör

Mål 4. Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

Detta mål har en central roll för att avfallsplanens övriga mål ska kunna nås.

I takt med att stadens befolkning ökar och att staden förtätas allt mer växer utmaningarna med att få till en väl fungerande avfallshantering i hela staden. Utmaningarna finns i hela kedjan, med start i fastigheterna där avfallet uppstår hos hushåll och företag, via insamlingssystemen och transporter, till de anläggningar som behövs för hantering av avfallet.

Ansvar för att få till en fungerande avfallshantering är delat mellan många aktörer som exempelvis olika förvaltningar och bolag inom staden, fastighetsägare, byggherrar och markägare - både staden och privata. Med de många utmaningar som finns kan nya, innovativa och tidigare oprövade samarbeten, system och tjänster behöva testas och införas. Mobila system, samutnyttjande av mark eller lokaler och tillfälliga lösningar kan vara möjliga vägar framåt.

Delmål för planperioden:

4.1 Avfallsaspekter vägs in i alla steg i stadsbyggnadsprocessen.

4.2 Långsiktiga platser för etablering av avfallsanläggningar säkerställs.

4.3 Publika system för återbruk och hantering av avfall ska kunna etableras på kommunal mark.

4.4 Staden samverkar i att hitta hållbara lösningar för fastighetsnära hämtning av avfall.

Åtgärder inom målområde 4 som berör stadsdelsnämnden:

Åtgärd	Huvudansvarig/ bidragande aktör
Ta fram förslag på lämpliga ytor inom staden som kan användas för insamling av förpackningsavfall på allmän plats.	Bidragande aktör

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklingsenheten inom kvalitetsavdelningen i samråd med förvaltningens övriga avdelningar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till förslaget och anser att det är en bra och framåtsträvande avfallsplan med skärpta krav på cirkulär ekonomi, matsvinn, minskad resursanvändning med mera.

Avfallsplanens koppling till stadens miljöprogram 2024–2030 och klimathandlingsplan 2024–2030 skapar en bra helhet och gör det

enklare att arbeta in delmål och åtgärder i nämndens verksamhetsplan.

Varje huvudmål har ett antal delmål som i sin tur har ett flertal åtgärder. Norra innerstadens stadsdelsnämnd har huvudansvar för genomförandet av en åtgärd och bidragande aktör för elva åtgärder. Det finns dessutom sju stycken åtgärder som omfattar alla nämnder och bolagsstyrelser. Förvaltningen bedömer att dessa åtgärder är genomförbara och flera åtgärder arbetar förvaltningen redan med.

Huvudansvar har stadsdelsnämnderna tillsammans med utbildningsnämnden för åtgärden kring minskning av matsvinn. Förvaltningen ser positivt på att åtgärden är formulerad så att fokus flyttas från att genomföra matsvinnsmätningar till att genomföra matsvinnsminskande åtgärder och redovisa vidtagna åtgärder samt utvärdera effekter av dessa i verksamhetsberättelsen.

Förvaltningen arbetar idag med återbruk av material från underhåll och upprustning av parker. För att kunna utveckla arbetet och bidra till att målen uppnås, samt minska verksamhetens transporter ännu mer, behövs fler kommunaltekniska ytor. Tillgången på sådana ytor är en förutsättning för att förvaltningen ska kunna fortsätta förbättra sitt arbete med återbruk och lagring av material. Förvaltningen upplever det svårt att få gehör för detta behov i samband med stadsutveckling och efterfrågar en stadsövergripande diskussion om hur tillgången på denna typ av ytor ska säkras.

Förvaltningen har infört källsortering i vissa parker. För ytterligare utbyggnad inväntar stadsdelsförvaltningen att ett stadsövergripande strategiskt beslut tas kring hur tömning och transporter till och från dessa kärl ska genomföras. Exempelvis kräver mindre parkvägar ofta mindre fordon för transporter, vilket gör att transporter till kärl i park inte kan göras av samma fordon som används på gata.

I den täta stenstaden är parkmark en bristvara. Förvaltningen anser därför att det är av stor vikt att finna lösningar kring den fastighetsnära avfallshanteringen som inte innebär att grönyta tas i anspråk.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss av förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2025-2030.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2024-04-05
Maria Härenstam, Avdelningschef	2024-04-05